

KÜRESELLEŞME İRKÇILIK VE KİMLİKLER

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ
لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

“Ey insanlar! Biz sizi bir erkekle bir kadından yarattık. Birbirinizi tanıyıp sahip çıkmanız için milletlere, sülâlelere ayırdık. Şunu unutmayın ki Allah’ın nazarında en değerli, en üstün olanınız, takvâda (Allah’ı sayıp haramlardan sakınmada) en ileri olandır.” (Hucurat;13)

Muhterem Müslümanlar! Hutbemiz, **Küreselleşme, Irkçılık ve Kimlikler** hakkında olacaktır.

Kur’ân-ı Kerîm, insanlar arasındaki soy ve cinsiyet farklılıklarını alay konusu yapmak ve insanları aşağılamak Allah’ın onları yaratmadaki hikmetini görmemek mânasına gelir. Hucurât sûresinin 11-12. âyetleri, **müslümanlar arasında her türlü bölücü ve aşağılayıcı tavrı fâsıklık olarak nitelemekte, bu cümleden olarak ırkçılığı da yasaklamaktadır.**

Dinimize göre insanlar arasında renk, cinsiyet ve coğrafya farklılığı gibi fiziksel sebeplere bağlı bir değer hiyerarşisinden söz edilemez; sadece takvâyâ bağlı olarak ruhlar arasında derece farkı olabilir. Irk, dil ve renk

farklılığı Allah'ın rahmetinin eseri olan bir nimet ve O'nun ilim ve kudretini ortaya koyan bir alâmettir (Bknz: *İbrâhîm* 14/4; *er-Rûm* 30/22;)

Resûlullah (s.a.s) Vedâ hutbesindeki mealen şöyle buyurdular: **“Ey insanlar! Sizin rabbiniz birdir. Babanız da birdir... Haberiniz olsun ki takvâ dışında hiçbir Arap'ın Arap olmayana, hiçbir Arap olmayanın da bir Arap'a, hiçbir siyahînin beyaza, hiçbir beyazın da siyaha karşı bir üstünlüğü yoktur. Şüphesiz ki ilâhî huzurda en değerliniz en müttaki olanınızdır...”** (*Müsned*, V, 411).

Küreselleşmenin, farklı kültür değerlerine sahip insanlar arasındaki farkları azaltacağı, kimlik ve aidiyetleri zayıflatacağı, milliyetçilik duygularının üstesinden geleceği zannedildi. Ve yine zannedildi ki dünya bir köy hâline geldikçe, insanlar arasındaki iletişim ve ulaşım vasıtaları geliştikçe, çoğulculuk anlayışı yerleştikçe toplumlara ait farklı renkler, desenler ve motifler de yok olacak. Hatta insanların, dinlerine, geleneklerine, örf ve âdetlerine olan bağlılıklarını, ilgi ve alakalarını kaybedeceği dile getirildi.

Dünya vatandaşlığından bahisler açıldı. Fakat bu tahminler tutmadı. Gelişmeler hiç de zannedildiği gibi olmadı. Bu tür tahminler dile getirilirken insan ve toplum psikolojisi yeterince dikkate alınmadığından ırkçılık,

yabancı düşmanlığı, ötekileştirme gibi hastalıklar daha da arttı.

İnsan, tabiatı gereği bünyesine giren zararlı mikroplara, bakterilere karşı reaksiyon gösterdiği gibi, alışık olmadığı yabancı düşüncelere karşı da tepki gösterir. Bunları kendi değerlerine karşı bir tehdit ve saldırı olarak algılar. Çağdaş dünyada pek çok toplum, bu endişelerle **küreselleşme, modernleşme ve çoğulculuğa karşı reaksiyoner bir tavra girdi**, kendilerini bir millet yapan ortak duygulara daha çok sarıldı. Hiç şüphesiz modernleştirme adına uygulanan bir kısım baskıcı politikalar da bu tepkiyi artırdı. Baskıyla karşılaşan insanlar, sahip oldukları değerlere karşı daha hassas ve daha duyarlı hâle geldiler. Tepki hareketlerinde denge korunamadığından ifratlar tefritleri doğurdu. Bu yüzden küreselleşmeyi bir tehdit olarak görenler de sadece millî ve dinî değerlerine sahip çıkmakla kalmadı, **işi şovenliğe, ırkçılığa, yabancı düşmanlığına kadar götürdüler**.

İnsanlığa yeni bir şeyler sunulacaksa, **mutlaka insanî değerlere saygı çerçevesinde sunulmalıdır. İnançlara, anlayışlara, felsefelere, millî ve dinî duygulara saygısızlık yaparak kimseye bir şey anlatılamaz**. Böyle yaparak sadece sunduğumuz şeylere karşı saygısızlığı tetiklemiş oluruz. Hele hele kendimizi başkalarından üstün görür, onlara tepeden bakarsak

kinleri, nefretleri üzerimize çekeriz. Dünyanın bir köy hâline geldiği modern dönemde **aidiyet ve kimlikleri bir çatışma sebebi değil, bir zenginlik vesilesi** hâline getirmek istiyorsak **herkesi kendi konumunda** kabul etmek zorundayız.

Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), her konuda olduğu gibi bu konuda da bize örnek olabilecek bir hareket tarzı ortaya koymuştur. İslâm, kısa zamanda hem Arap kabilelerinin hem de farklı ırk ve kültürlerin içinde kabul görmüştür. Efendimiz'in mesajı öncelikle Kureyş kabilesinde, sonra aralarında rekabet veya savaş bulunan diğer kabilelerde, ardından da dönemin iki süper gücü olan Bizans ve Sasaniler içinde geniş kitlelere ulaşmıştır. Evet, Allah Resûlü, milliyetçilik hissini çok dengeli kullanmış, **başkalarını dışlayan menfi milliyetçiliği değil, farklı kabile ve kavimlerin millî duygularına saygı gösteren müspet milletçiliği** öne çıkarmıştır. Soy, sop ve ırkın, birer üstünlük sebebi olduğunu reddetse de bunları yok kabul etmemiştir.

İslâm, asırlar boyunca birçok milleti aynı çatı altında toplamış ve bir üst kimlik olarak vazife görmüştür. **Dinî duygu ve düşünceler; kavmiyetçilik, ırkçılık ve milliyetçilik gibi düşünceleri dengelemiş**, insanları bölen ve parçalayan akımlar karşısında birleştirici bir rol oynamışlardır. Günümüzde dinin adını bile duymaya

tahammül edemeyen çok fazla insan da var. Şayet birleştirici olmak istiyorsak bu tür insanların hissiyatını da hesaba katarak konuşmak zorundayız.

İslâm'ın gücü doğru istikamette kullanılabilirse **ırkçılık, radikalizm, şiddet, anarşi, terör gibi problemler** dengelenebilir, yumuşatılabilir veya kökten çözülebilir. **Müslümanların uzun asırlardır devam edegelen tarihî tecrübesi de bunun en büyük şahididir.** Ne var ki burada asıl önemli olan, **dinin temsilcilerinin onu doğru temsil etmeleri ve insanlığa doğru bir üslupla sunmalarıdır.** Bu açıdan tepki görmeyecek bir üslup kullanma, anlatacaklarımızı **herkesin ortak kabulü hâline gelmiş değerler üzerinden anlatma** çok önem arz etmektedir.

Eğer kavgasız ve gürültüsüz bir dünyada, barış ve huzur içinde yaşamak istiyorsak, **herkes kendi düşüncelerini temsil ve ifade etmede çok dengeli hareket etmek zorundadır.** Herkes kendi milletini sevebilir ve kendi milletin muhabbetiyle yaşayabilir. Önemli olan, kendini başkalarından üstün görmemek ve başkalarını da kendisine düşman olarak tanımlamamaktır. Kimsenin ülkesine, toprağına göz dikmemeli, bir ırkın dünya üzerinde hakimiyet kurması gibi iddialardan uzak durulmalıdır. Eğer bu şekilde dengeli ve akıllıca hareket edilmezse **insanlık olarak**

kendi dünyamızı kendi ellerimizle başımıza yıkabiliriz. Nitekim günümüzde kan gölü hâline gelen ülkeler bunun en büyük işaretçilerdirler. Irkçılık düşüncesi sadece bizim başımıza değil, bütün dünyanın başına bela olmuştur.

Bu konuda makuliyet ve dengeden ayrılarak, farklı toplum ve devletleri tahrik eden kimseler, **terör, anarşi, çatışma, savaş gibi fitnelere sebep olabilirler.** Bir kere bu tür felaketlere sebep olduktan sonra güç ve kuvvetle bile onların önünü alamayabilirler. Zira **savaş bir kere başladı mı olduğu yerde kalmaz ve onun nerede duracağı da belli olmaz.** Mevcut dünya şartlarını ve toplum psikolojisini hesaba katan çok sağlam kural ve kaidelere bağlı diplomاسiler oluşturulmazsa kan dökmeler durdurulamaz.

Aziz Kardeşlerim! İçinde yaşadığımız asrın problemlerine reçeteler sunmak istiyorsak **bize düşen vazife;** insanlığa bir şey ifade edebileceğimiz konumu kazanma ve sözümüze değer verilebilecek bir seviyeye ulaşma olacaktır.

Rabbimiz, Bizleri dünyada da ahirette de **Aziz** yaşatsın.

Kaynak: Herkul, Kırık Testi, Küreselleşme, Irkçılık ve Kimlikler yazısından.